วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 (2569) : กันยายน-ธันวาคม : Article ID: e3818
Academic Journal of Graduate School: Vol.4 No.3 (2026) : September - December

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา

Development of learning actitity sets based on the four noble truth learning cycle on important buddish holyday in the learning area of social studies, religion and culture for grade 7 students at benjalakpittaya school

สาวิตรี แก้วพวง,[1] อิสรพงษ์ ไกรสินธุ์,[2] ธงไชย สุขแสวง[3]
Sawitree Kaewphuang,[1] Isarapong Kraisin,[2] Thongchai Suksawang[3]
สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Department of Social Studies ,Faculty of Education ,Surindra Rajabhat University,Thailand
E-mail : 67054000303@srru.ac.th

วันที่รับบทความ 16 กันยายน 2568
วันแก้ไขบทความ 26 กันยายน 2568
วันตอบรับบทความ 10 พฤศจิกายน 2568

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมดังกล่าว ระเบียบวิธีวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 จำนวน 29 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test (Dependent Samples) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.91/83.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 (S.D. = 0.42)

คำสำคัญ (Keywords) : ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ4, วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา, ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4

Abstract

This study is an experimental research. The objectives were: 1) to develop learning activity packages based on the Four Noble Truths regarding Buddhist Important Days for Grade 7 students at Benjalakpittaya School, meeting the 80/80 efficiency criteria; 2) to compare students' academic achievement before and after learning; and 3) to study students' satisfaction with the learning activity packages. Research Methodology The sample consisted of 29 Grade 7/7 students, selected through purposive sampling. The research instruments included learning activity packages, lesson plans, an academic achievement test, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean ($\bar{X}$) , standard deviation (S.D.), and hypothesis testing via t-test (Dependent Samples). The results are presented through tables accompanied by descriptive analysis.

The research findings were as follows

1. The learning activity packages achieved an efficiency of 82.91/83.62, which exceeded the specified 80/80 criteria.

2. The students' academic achievement after the intervention was significantly higher than before at the .05 level.

3. The students' overall satisfaction with the learning activity packages was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.58 , S.D. = 0.42).

Keywords: Learning Activity Packages based on the Four Noble Truths, Buddhist Important Days, Student Satisfaction.

บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิชาหลักในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการเป็นพลเมืองดี การเรียนรู้พระพุทธศาสนาจึงมิใช่เพียงการจดจำหลักการ แต่คือการพัฒนาสมรรถนะการคิดวิเคราะห์และการนำหลักธรรมไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน จากสภาพการจัดการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยาในปัจจุบัน พบว่ากระบวนการเรียนการสอนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ข้อมูลจากการสังเกตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความสนใจและมองว่าเนื้อหาศาสนาเป็นเรื่องไกลตัว สาเหตุหลักประการหนึ่งเกิดจากรูปแบบการสอนที่เน้นการบรรยาย (Lecture-based) เป็นหลัก

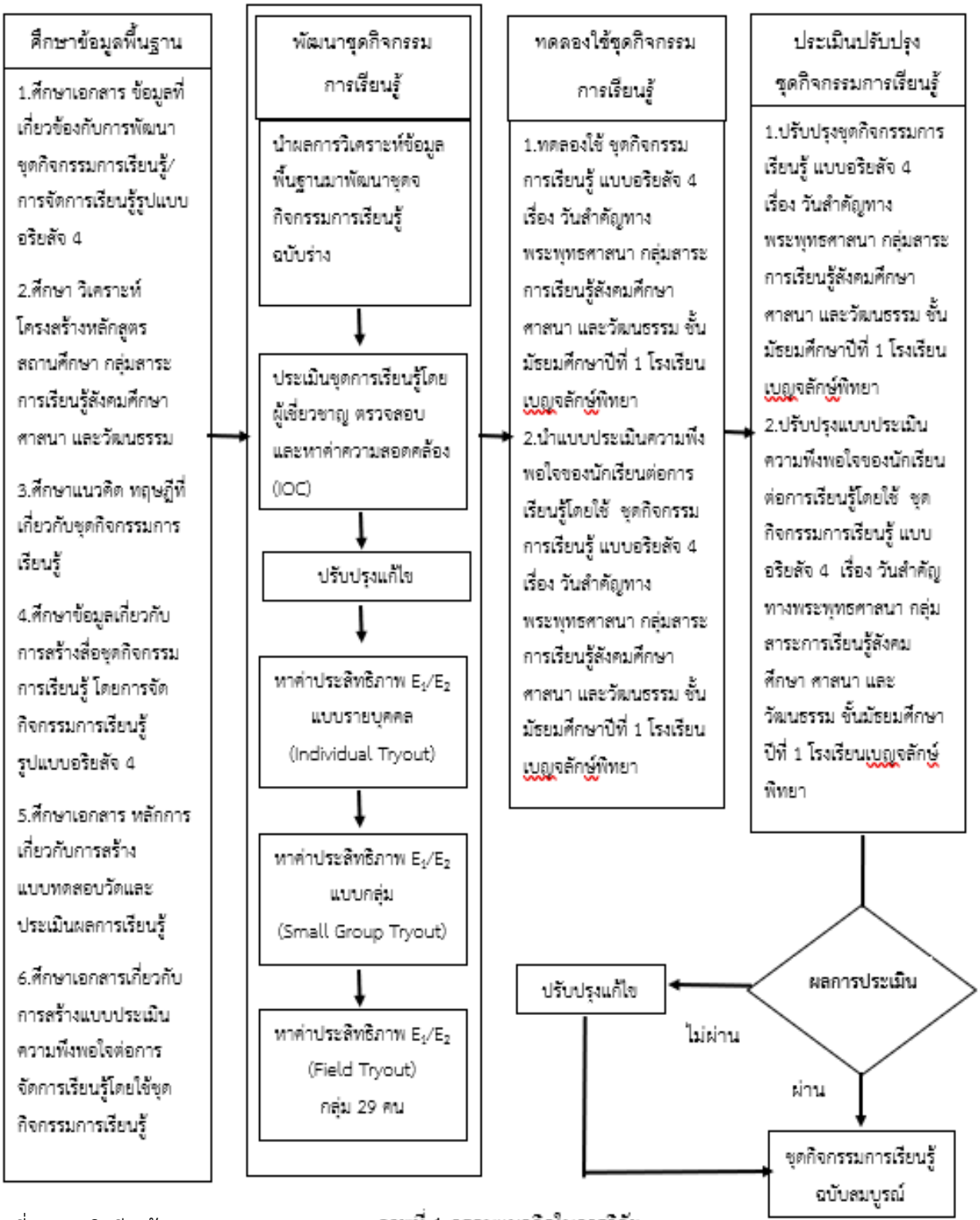
ส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะการคิดเชิงระบบ ไม่สามารถเชื่อมโยงความสำคัญของวันทางศาสนาเข้ากับหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ทำได้เพียงจดจำเนื้อหาเพื่อใช้ในการทดสอบเท่านั้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว การนำนวัตกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการทางปัญญาตามแนวคิดอริยสัจ 4 จึงเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพสูงตามหลักพุทธวิธีอริยสัจ 4 ประกอบด้วยขั้นการกำหนดปัญหา (ทุกข์) การหาต้นเหตุ (สมุทัย) การวางเป้าหมายเพื่อดับทุกข์ (นิโรธ) และการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา (มรรค) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในปัจจุบัน (ภูเบศ บุตรเคน และ มานิตย์ อาษานอก (2567:73-87) กระบวนการนี้จะช่วยปรับเปลี่ยนบทบาทผู้เรียนให้เป็นศูนย์กลางของการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แม้ที่ผ่านมาจะมีการพัฒนาสื่อการสอนวิชาสังคมศึกษาจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการบูรณาการที่เป็นรูปธรรมระหว่าง "เนื้อหาด้านประวัติศาสตร์วันสำคัญ" กับ "กระบวนการแก้ปัญหาด้วยโยนิโสมนสิการ" โดยเฉพาะในบริบทพื้นที่ของโรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา การสร้างสื่อที่จำลองสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ ฝึกวิเคราะห์ปัญหาผ่านวันสำคัญทางศาสนาจึงเป็นช่องว่างสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้ชุดกิจกรรมนี้ไม่ใช่เพียงเครื่องมือส่งเสริมความรู้ แต่เป็นเครื่องมือฝึกทักษะการคิดที่เป็นระบบให้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนา **"ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา"** สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ควบคู่ไปกับความพึงพอใจในการเรียนรู้ อันจะเป็นแนวทางในการยกระดับการจัดการศึกษาพุทธศาสนาให้เกิดความยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : สาวิตรี แก้วพวง 2568

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนรู้ด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา อำเภอเบญจลักษ์พิทยา จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 197 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/7 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา อำเภอเบญจลักษ์พิทยา จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 29 คน ได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มแบบเจาะจง

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีการศึกษาแบบ One – Group Pretest – Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ดังนี้

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T_1	X	T_2

ที่มา : สาวิตรี แก้วพวง 2568

T_1 หมายถึง การสอบก่อนเรียน (Pre-test)

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4

T_2 หมายถึง การสอบหลังเรียน (Post-test)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา จำนวน 7 เล่ม

2. แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ เวลา 9 ชั่วโมง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ผลการวิจัย

1. พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 1 ผลการประเมิน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านรูปเล่ม	**4.83**	**0.27**	**มาก**
1.1 รูปเล่มสวยงาม น่าสนใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 ขนาดตัวหนังสือเหมาะสมกับผู้อ่าน	4.67	0.47	มาก
1.3 ขนาดความหนา จำนวนหน้าเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4 จัดรูปแบบโครงสร้างของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องเหมาะสม	4.67	0.47	มาก
2.ด้านการจัดภาพ	**5.00**	**0.00**	**มากที่สุด**
2.1 ขนาดของภาพมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
2.2 ภาพประกอบเนื้อหามีความสวยงามชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 การจัดภาพเป็นระเบียบ เรียบร้อย	5.00	0.00	มากที่สุด
2.4 ภาพประกอบมีความหมายสอดคล้องกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
3.ด้านเนื้อหา	**4.67**	**0.24**	**มาก**
3.1 เรื่องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.67	0.47	มาก
3.2 เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักสูตร	4.75	0.47	มาก
3.3 คำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาแบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 แบบทดสอบ ก่อนเรียน หลังเรียน มีความยากง่ายเหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.47	มาก
เฉลี่ยรวม	**4.86**	**0.10**	**มาก**

ที่มา : สาวิตรี แก้วพวง 2568

ผลการประเมิน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่า ผลการตรวจคุณภาพของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดภาพ มีค่าสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =5.00, S.D.=0.00), ด้านรูปเล่ม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.83, S.D.= 0.27) และ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.24) ตามลำดับ โดยรวมคุณภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.86, S.D.=0.10)

2. ประสิทธิภาพของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา E_1 / E_2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของประสิทธิภาพ ของ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายการ	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	ร้อยละ	E_1 / E_2
คะแนนเฉลี่ยจากการวัดผลประเมินผล ระหว่างเรียน จำนวน 7 เล่ม	70	58.03	82.91	82.91/83.62
คะแนนเฉลี่ยจากการวัดผลประเมินผล หลังเรียน	40	33.45	83.62	
ประสิทธิภาพเท่ากับ		**82.91/83.62**		

ที่มา : สาวิตรี แก้วพวง 2568

จากตารางพบว่าประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา เท่ากับ 82.91/83.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80/80

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 3 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เลขที่	คะแนนเต็ม	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน	
		คะแนน	ร้อยละ	คะแนน	ร้อยละ
$\overline{X}$	40	15.83	39.57	33.45	83.62
S.D.		1.87		1.97	

ที่มา : สาวิตรี แก้วพวง 2568

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน ซึ่งคะแนนหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 33.45 คิดเป็นร้อยละ 83.62 ก่อนเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 15.83 คิดเป็นร้อยละ 39.57

4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา

ตารางที่ 4 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจลักษ์พิทยา

รายการ / ประเด็น	ระดับคุณภาพ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านเนื้อหา	4.55	0.64	มาก
1.1 การนำเสนอเนื้อหาที่เรียน มีรูปแบบชัดเจน เข้าใจง่าย	4.90	0.55	มาก
1.2 เนื้อหามีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.60	0.00	มาก
1.3 เนื้อหามีความอยากง่ายพอเหมาะ มีชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา และเหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 1	4.40	0.00	ดี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ / ประเด็น	ระดับคุณภาพ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.4 เนื้อหาในบทเรียนแต่ละเรื่องมีความแปลกใหม่	4.60	0.55	มาก
1.5 ภาพประกอบมีความหมายสอดคล้องกับเนื้อหา	4.40	0.00	ดี
1.6 เนื้อหาแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	4.40	0.00	ดี
2.ด้านกระบวนการเรียนรู้	**4.40**	**0.52**	**มาก**
2.1 กิจกรรมที่นำมาใช้แต่ละเรื่อง มีความน่าสนใจชวนให้ติดตาม ไม่น่าเบื่อกิจกรรมนำมาใช้มีความเหมาะสม ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ได้จริง	4.40	0.54	มาก
2.2 มีกิจกรรมใหม่ๆ ที่ท้าทาย สอดแทรกและเชิญชวนให้ติดตามและเกิดการเรียนรู้	4.40	0.59	มาก
2.3 ผู้เรียนทุกคนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.20	0.45	มาก
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียน เรียนรู้ ค้นพบคำตอบผ่านกระบวนการกลุ่ม	4.60	0.59	มาก
2.5 ครูเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญให้กับนักเรียน	4.40	0.55	มาก
3.ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียน	**4.25**	**0.39**	**ดี**
3.1 มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา	4.00	0.00	ดี
3.2 กระตุ้นและเร้าความสนใจนักเรียนในการเรียนรู้	4.60	0.55	มาก
3.3 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจและเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดเนื้อหาได้ดี	4.40	0.55	มาก
3.4 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้เข้าใจง่ายและเรียนรู้ได้เร็ว	4.00	0.00	ดี
3.5 กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ ใช้คำสั่งที่เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ	4.00	0.00	ดี
3.6 คำชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมมีความ เหมาะสม	4.60	0.45	มาก
3.7 สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน	4.00	0.00	ดี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ / ประเด็น	ระดับคุณภาพ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
4.ด้านการวัดผลและประเมินผล	**3.28**	**0.33**	**ดี**
4.1 กิจกรรมท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	ดี
4.2 กิจกรรมท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนช่วยเสริมความรู้และทักษะให้กับนักเรียน	4.60	0.55	ดี
4.3 กิจกรรมท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	4.40	0.55	ดี
4.4 นักเรียนมีโอกาสทราบคะแนนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน	4.00	0.00	ดี
4.5 นักเรียนมีความพึงพอใจในคะแนนจากผลการทดสอบหลังเรียนที่ตนเองทำได้	4.00	0.00	ดี
รวม	**4.58**	**0.42**	**ดี**

ที่มา : สาวิตรี แก้วพวง 2568

จากตารางบว่า นักเรียนที่เรียนด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ ดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมเท้ากับ 3.37 และ ค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเนื้อหาเท่ากับ 3.55 ด้านกระบวนการเรียนรู้เท่ากับ 3.40 ด้านการวัดผลและประเมินผลเท่ากับ 3.28 และ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้เท่ากับ 3.25 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยนี้ สามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.91/83.62 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ และใช้ กระบวนการทางปัญญาแบบอริยสัจ 4 มาเป็นโครงสร้างหลักในการจัดกิจกรรม ซึ่งช่วยให้เนื้อหามีความสมเหตุสมผลและเอื้อต่อการแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้ (Try-out) เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำไปใช้จริง

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัตรา ธีระบุตร (2566) ที่พบว่านวัตกรรมที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามหลักวิชาการและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ย่อมส่งผลให้สื่อมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกระบวนการเรียนรู้แบบอริยสัจ4 ช่วยเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียนจากการเป็นผู้รับข้อมูล (Passive Learner) มาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและคิดวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงเหตุและผลของวันสำคัญทางศาสนาแทนการท่องจำเพียงอย่างเดียว อีกทั้งชุดกิจกรรมยังมีขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร พัฒเสมา (2558) และ จินตนา กุจพันธ์ (2561) ซึ่งระบุว่านวัตกรรมการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่ลึกซึ้งขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นอย่างชัดเจน

3. ความพึงพอใจของนักเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.58) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงทุกด้าน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เน้นการจำลองสถานการณ์และปัญหาที่ใกล้ตัวนักเรียน ทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ท้าทายแต่ไม่ตึงเครียด ผนวกกับสื่อการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย มีรูปเล่มที่น่าสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและครูผู้สอนได้อย่างอิสระ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับธันย์วรัชญ์ วงษ์ตั้นหิ้น (2558) ที่ชี้ให้เห็นว่าชุดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบกิจกรรมหลากหลายและเน้นการสร้างความสุขในการเรียน ย่อมสร้างความพึงพอใจในระดับสูงต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การเตรียมการสอน: ครูผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับชุดกิจกรรมอย่างละเอียด โดยเฉพาะขั้นตอนการเชื่อมโยง "อริยสัจ 4" เข้ากับปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการนำหลักธรรมไปใช้จริง

1.2 การสนับสนุนผู้เรียน: ครูควรแสดงบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยเฉพาะในช่วงที่นักเรียนต้องวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (สมุทัย) และแนวทางแก้ไข (มรรค) เพื่อประคับประคองให้นักเรียนที่มีระดับการเรียนรู้ต่างกันสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ทุกคน

1.3 การบูรณาการ : ควรนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ควบคู่กับการทำกิจกรรมจริงในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการผ่านประสบการณ์ตรง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การขยายผลเชิงเนื้อหา: ควรมีการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในหัวข้อ "ศาสนพิธี" หรือ "หน้าที่ชาวพุทธ" โดยใช้กระบวนการอริยสัจ 4 เพื่อศึกษาประสิทธิผลในเนื้อหาที่เน้นการปฏิบัติมากขึ้น

2.3 การติดตามผลระยะยาว: ควรมีการศึกษาความคงทนของการเรียนรู้ (Retention) หรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนหลังจากเรียนด้วยชุดกิจกรรมไปแล้ว 1-3 เดือน เพื่อดูความยั่งยืนของการพัฒนาคุณธรรม

เอกสารอ้างอิง

กชกร พัฒเสมา. (2558). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ คณิตศาสตร์เรื่องการบวก ลบ คูณ หารระคน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับปรุง 2561. สืบค้นเมื่อ 2568, กรกฎาคม 13. เข้าถึงได้จาก *http://www.mengrai.ac.th/ ebooktrain/ sara.doc .).*

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). การเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 2568, กรกฎาคม 13 เข้าถึงจาก *http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php? NewsID=38880&Key=news_research*

กรมวิชาการ. (2544). *คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรมการศาสนา. (2541). *เอกสารสำหรับใช้ประกอบพิจารณาเรื่องการศึกษาของคณะสงฆ์.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์. (2554). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา.* (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570).* สำนักนายกรัฐมนตรี.

จินตนา กุจพันธ์. (2561). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ โดยใช้ชุดการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพรตพิทยพยัต* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ธันย์วรัชญ์ วงษ์ตั้มหิ้น. (2558). การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องปริพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.*

สุพัตรา ธีระบุตร. (2566). *การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.